

Aikuiskoulutuksen ajankohtaisia haasteita

KT, dos. Jyri Manninen
Helsingin yliopisto
Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia

Taustaa...

- KT 1993, dosentti (aikuiskasvatustiede) 1995
- Tutkija, assistentti, lehtori, ma. professori (Kasvatustieteen laitos)
- Tutkimusjohtaja 1995 - (Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia)
- Professori 1.8.2008 - (Joensuun yliopisto)
- Äiti aikuislukiolainen

Kommentteja aikuislukio-opiskelusta

- *1) aikuislukiossa ryhmän jäsenet yleensä persoonia, joihin tutustuminen antoisa. Kokemukseni mukaan myös opet persoonia. Ei olla puolin eikä toisin niin keskenkasvuja...*

2) aikuislukiossakin opettajan on vhdittava joskus kdestä pitäen: meidänkin ryhmässä oli noin yleisesti varmaankin puhuttu ylioppilaskirjoituksista, mutta herra ties mistä syystä kukaan ryhmän jäsenistä ei osannut asianmukaisesti kevään kirjoituksiin ilmoittautua. Opettaja oli halvauksen saada, kun tämä hänelle valkeni. Hätäpäissämme pidimme sitten syksyllä muutaman oppitunnin, joten emme joutuneet menemään syksyn kirjoituksiin ihan kesäterässä.

3) oli mukavaa ja tuloskin ihan hyvä... Muistaakseni en ollut kertaakaan poissa, vaikka ajokeli varmasti oli joskus vähän kurjempikin

4) opettajan persoona myös aikuisille tärkeä

5) aikuislukiota joko koko lukiona tai yksittäisen aineen lukiosuoritukseksi kannattaa ehdottomasti markkinoida nykyistä paremmin, potentiaalisia osanottajia pilvin pimein

Terveisin äiti

Teemaan liittyviä uusimpia tutkimusaiheita

- Oppimisympäristöt
- Verkkopohjaiset oppimisympäristöt
- Aikuiskoulutukseen osallistuminen ja koulutusta koskevat mielikuvat
- Opintoluotsi -hankkeen kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi (2000 - 2008)
- Kehittävä arviointi koulujen kehittämishankkeissa (Osallistuva oppilas - yhteisöllinen koulu 2005 - 2007; Joustava perusopetus JOPO 2006 - 2008)
- Vapaan sivistystyön vaikuttavuuden arviointi (2007 - 2008)
- Romanian yleissivistävän koulutuksen TVT:n opetuskäytön arviointi (2007)

Alustuksen rakenne

- Yhteiskunnalliset megatrendit ja koulutuksen hiljaiset signaalit
  - Mitä ajassa liikkuu ja miten se vaikuttaa aikuislukioihin? Taistelu opiskelijoista? Aikuislukiot ja elinikäinen oppiminen?
- Uusinta tutkimusta eli viisasten kiven etsintää:
  - Mielikuvat ja aikuiskoulutukseen osallistuminen
  - Oppimisympäristöt
  - Verkkopohjaiset oppimisympäristöt ja Sulautuva Opetus

Yhteiskunnalliset megatrendit (1)

- väestön **ikärakenteen muutos**; ikääntyvien määrä lisääntyy, nuoren työvoiman väheneminen
  - → tarve kouluttaa enemmän myös aikuisiässä olevia sekä tarve etsiä keinoja työelämässä pitempään pysymiseen
- väestön **koulutusrakenteen muutos** / koulutustason nousu
  - → kysyntä lisääntyy iäkkäämpien ryhmissä?
- suuralueiden merkitys ja **alueellisen yhteistyön** merkitys kasvaa (Kunta- ja palvelurakennemuutos)

Yhteiskunnalliset megatrendit (2)

- tieto- ja viestintäteknologian kehitys - erityisesti uusi **opetusteknologia**
  - → tullut jäädäkseen
- kansainvälistyminen ja **globalisaatio**
  - → kielitaidon ja kulttuuriosaamisen merkitys lisääntyy
- **maahanmuuttajien** määrä kasvaa
  - → uudet asiakasryhmät, kulttuurisensitiivisyyden merkitys lisääntyy

OECD Trends for education (draft)

- Ikärenteiden muutos
  - Vähemmän lapsia, eliniän piteneminen
- Globaalit haasteet
  - Väestönkasvu, varallisuuserot, siirtolaisuus, ympäristöongelmat
- Uusi talous
  - Globaali talous, tietointensiivinen palvelutalous
- Työelämän ja työpaikkojen muutos
  - Työssä vietetyn ajan väheneminen?
  - Työsuhteturvan heikkeneminen?

OECD Trends for education (draft)

- Oppimisyhteiskunta (Learning Society)
  - Koulutukseen osallistuminen, koulutusinvestointien kasvu, globaali eriarvoisuus ja opiskelijavirrat
- TVT:n seuraava sukupolvi
  - Digitaali vallankumous, laajentuva WWW, Web 2.0
- Kansalaisuuden ja valtion suhde
  - Poliittisen osallistumisen muuttuvat muodot, hyvinvointivaltion rooli

OECD/CERI tutkimushankkeet

- **Social outcomes of learning**
  - Terveystieteelliset, henkiset, sosiaaliset ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen liittyvät vaikutukset (fyysisesti ja henkisesti terveitä, hyvinvoivia aktiivisia kansalaisia)
- **New Millenium Learners**
  - Innovatiiviset tavat oppia
- **Emerging models of learning**
  - Innovatiiviset tavat opettaa
- **Schooling for tomorrow**
  - Tulevaisuuden koulu(tus); loppuseminaari Suomessa s. 2008
- **Globalisation, linguistic competences and cultural diversity**
- **Adults with low basic skills**

Aikuiskoulutus 2020

- ammatillisen uudelleen- ja täydennyskoulutuksen tarve lisääntyy, samoin työnantajien järjestämä koulutus, (taustalla lisääntyvät kvalifikaatiovaatimukset, kilpailu työvoimasta ja lisääntyvä maahanmuuttajien koulutus)
- koulutustason nousu lisää aikuiskoulutuksen kysyntää
- aikuisopiskelijoiden liikkuvuus EU:n alueella lisääntyy
- aikuiskoulutuksen koulutusmarkkinat kansainvälistyvät
- vapaa-ajan, työn ja koulutuksen välinen raja hämärtyy (taustalla interaktiivinen digiteknologia ja uudet oppimisympäristöt)

Koulutukseen liittyvät "hiljaiset signaalit"

- Ohjauksen tarve ja merkitys lisääntyy edelleen
- Yksilöllistyminen (Hopsit, näytöt, näyttötutkinnot, aiemmin opitun hyväksilukeminen)
- Tutkintojen merkityksen väheneminen?
- Työn ja koulutuksen yhteennivoutuminen
- I kääntyvien koulutus ja työssä jaksaminen
- Oppimisen siirtyminen oppilaitosten ulkopuolelle?
- aikuisten osallistumisaktiivisuuden väheneminen?

OPM:n aikuiskoulutuksen tulosalueen kevään 2008 ajankohtaisia tehtäviä (aikuislukiota sivuavat aiheet)

- vapaan sivistystyön kehittämissuhtelman 2008-2012 valmistelu arvioinnin tulokset huomioonottaen
- maahanmuuttajien työllistymistä ja integraatiota edistävät aikuiskoulutus- ja kielikoulutusohjelmat
- aikuisopiskelun tietopalvelujen, neuvonnan ja ohjauksen toimenpideohjelma ja ESR-ohjelma
- valtio-rahitteisen opetustoimen henkilöstökoulutuksen kehittäminen
- Noste-ohjelman toimeenpano ja muut aikuisopiskelun tasa-arvoa edistävät hankkeet
- lukion aineopintojen rahoitusperusteita ja lisäkoulutuksen tuloksellisuusrahoitusta koskevat selvitykset
- ulkomaalaisten sivistyspalvelujen pilotin (SOFIA) vakinaistamista koskeva valmistelu

Aikuislukioiden omat haasteet?

- Lukiokoulutuksen suosion yleinen lasku, ammatillisen suosion lisääntyminen?
  - paluu myöhemmin lukio-opintojen pariin?
  - yhdistelmä- ja tutkinnot aikuisopiskelijoille?
- Opiskelijamäärien ja aikuiskoulutukseen osallistujien yleinen väheneminen
  - → koventuva kilpailu opiskelijoista?
- Aikuislukioiden aikuiskoulutuksen "harmaalla vyöhykkeellä" (yleissivistävää ja omaehtoista, mutta paluu formaaliin koulujärjestelmään)
  - pitäisikö perustaa "Avoin aikuislukio"? (vrt. Avoin yliopisto)
- Jatkuva jouston ja etäsuoritusmahdollisuuksien kehittäminen
- Mielikuvat, tunnettuus
- Vaativuus, opiskelutaidot...

Urpo Harva (1958):

"Moni intomielin aikuiskasvatustyöhön lähtenyt on joutunut masennukseen kokemaan, että tämä vainio on usein vaikeasti viljeltävää. Siinä kysytään kärsivällisyyttä ja uskollisuutta. Näissä hyveissä pysymistä auttaa se, että ymmärtää ne suuret vaikeudet, jotka aikuisella opiskelijalla on usein voitettavana. Nuoruuden iän pohjakoulutus on saattanut olla hatara, työpaikassa sattuneet ikävyydet voivat haitata keskittymistä, ellei sitä tee ruumiillinen väsymys, ympäristön karsas suhtautuminen sivistysrienteihin vaikuttaa ehkä masentavasti. Kun oppii näkemään nämä ja monet muut ehkäisevät tekijät, oppii näkemään myös sen kauniin inhimillisen pyrkimyksen sivistykseen, joka saattaa olla vaikuttamassa sielläkin, missä se ei tuotakaan loistavia kukkasia."

Opiskelijoiden määrän vähenemisen syitä?

- Omituinen yhteiskunta?
  - Opiskelusta oppimiseen?
  - Tutkinnoista osaamiseen?
  - Missä oppiminen tapahtuu?
  - Osaamisen aliarvostus (vrt. tietokilpailut)?
- Omituinen aikuisoppija?
  - Vaihtoehtoiset vapaa-ajanviettotavat?
  - Oppiminen salaa muualla?
  - Mielikuvat, tarpeet, odotukset?

Opiskelijoiden määrän vähenemisen syitä?

- Omituinen organisaatio?
  - Onko aikuislukio aikuisille soveltuva oppimisympäristö? Joutaako se tarpeen mukaan?
  - Ovatko opetus- ja opiskelumenetelmät ajan tasalla?
  - Asema koulutusjärjestelmässä? Toimiva osa elinikäisen oppimisen järjestelmää?
  - Tunnettaanko? Minkälaiseksi mielletään?
  - **Minkälaista mielikuvaa markkinointi pönkittää?**

Elinikäinen oppiminen...

Itsensä kehittämistä vai elinkautista koulutusta?

Toteutuuko periaate käytännössä?

Elinikäinen oppiminen?

- 55% työssä olevista osallistuu ammatilliseen koulutukseen
- 24% työttömistä osallistuu ammatilliseen koulutukseen
- ei-ammattilliseen osallistuu 12% miehistä ja 24% naisista
- osallistumisen voimakas kasautuminen
- ammatillisessa koulutuksessa ylemmät toimihenkilöt, hyvin koulutetut
- harrastustavoitteiden puolella naiset
- **koulutustieto tavoittaa aktiivisen opiskelijan, aktiivinen opiskelija tavoittaa koulutustiedon**

“Elinikäinen oppiminen”

1970-luku vs. 2000-luvun Memorandum

1970:

- kulttuuri
- oppiminen
- yksilön kehitys
- humanistiset ideaalit
- “human being”
- elämäntilanne
- kasvatustieteilijät

Faure: Learning to be

2000:

- kilpailukyky
- koulutus
- työllistettävyys
- talouden ehdoilla
- “active citizenship”
- työelämä
- insinöörit

Commission: Memorandum
on Lifelong Learning

Lifelong (L)earning?

*'Lifelong Learning' has become a synonym
for 'Lifelong Earning' and 'Lifelong
Employability'*

Longworth, N. & Davies, W. K. 1996. Lifelong learning.
London: Kogan Page. (page 64)

"Työllistettävyys" (employability)?

- joustava
- sopeutuva
- kykenevä
- osaava
- pätevä
- aktiivinen
- sosiaalinen
- mukava
- nöyrä
- viksu
- hyvin käyttäytyvä
- Keskusteleva
- ...

Elinikäinen vs. elämänlevyinen oppiminen?

Elinikäinen:

- lineaarinen aikakäsitys, elämäнкаariajattelu
- koulutusjärjestelmä
- tutkintojen dokumentointi ja sertifiointi
- tulevaisuus - ammatillinen kehittyminen, kilpailukyky
- siirtymät tasolta seuraavalle
  - leikkikoulu - peruskoulu - ammattiopisto - amk - yo
  - jatkokoulutus...

*

Elämänlevyinen:

- syklinen aikakäsitys, elämänkulkumalli
- osaaminen
- kokonaispersoonallisuuden kehittyminen
- elämä tässä ja nyt - kehittyminen ihmisenä
- liikkuminen tasojen sisällä ja välillä
  - työväenopisto, avoin yliopisto, aikuislukio...

Vaihtoehtoinen aikakäsitys...

*"Emme opiskele koulua,
vaan seuraavaa
elämää varten"*

*"Opin tuon tempun jo
ollessani vanha koira"*

*"Uudestaan vitsa
väännettävä!"*

Uusinta tutkimusta

- Mielikuvat ja koulutusmarkkinointi
  - Oppimisympäristöt
- Verkkopohjaiset oppimisympäristöt
ja Blended Learning

Mielikuvat ja koulutusmarkkinointi

Miten aikuislukiot pärjäävät
koulutusmarkkinoilla?

Manninen, J., Mannisenmäki, E, Luukannel,
S. & Riihilä, S. 2004. Elinikäisen oppimisen
tuska ja kurjuus? Aikuisten koulutusta ja
oppimista koskevat mielikuvat. Raportteja
ja selvityksiä 42. Helsinki: Palmenia -
kustannus.

”Kuinka opiskelua ja oppimista
koskevat mielikuvat vaikuttavat
osallistumiseen”

Aikuislukio mielikuvissa?

Aikuislukioden imago?

Mielikuvamarkkinointi?

Mielikuvan määritelmä:

”Mielikuva on yksilöllinen käsitys todellisuudesta, tai asenteiden, ajatusten, havaintojen ja uskomusten muodostama kokonaisuus”

Mielikuvatutkimuksen asetelma

- teemahaastattelut, n= 24
- avoimet kyselylomakkeet, n= 134
- oppimiskäsitys
- keskeisten sanojen herättämät mielikuvat
  - oppiminen, opiskelu, elinikäinen oppiminen, opettaja, aikuiskoulutus, aikuisopiskelu...

Minkälaisia mielikuvia sana
"aikuisopiskelu"
sinussa herättää?

"Aikuisopiskelu"

- *Ehkä se on yli neljäkymppisten opiskelua.*
(Nainen 60 v.)
- *Reipas täti-ihminen, joka taas aloittaa opiskelemaan (syksyllä uuden harrastuksen tms)..* (Nainen 44 v.)
- *I tse olen kyllä valinnut päiväopiskelun.*
(Nainen, 34 v.)

"Aikuisopiskelu"

- Vapauttava kokemus
- vapaaehtoisena hauskaa
- mielenkiintoista
- mieltä ylentävää
- antaa sisältöä elämään
- hyödyllistä
- ikuista puurtamista
- rankkaa
- vaatii kärsivällisyyttä
- vaativaa
- menee illat ja viikonloput

Aloita sinäkin aikuisopiskelu jo tänään!

Tulokset pähkinänkuoressa

- Keskeisiin käsitteisiin liitetään sekä positiivisia että negatiivisia mielikuvia
- mielikuvat usein vääristyneitä
- Koulutustaustalla ja osallistumishistorialla on selkeä yhteys koulutusta koskeviin mielikuviiin ja näillä taas tuleviin opiskelusuunnitelmiin
- --> mielikuvat ja osallistumisaktiivisuus kulkevat käsi kädessä
- --> merkitystä erityisesti koulutusmarkkinoinnin kannalta

Mielikuvayhteiskunta

- Mielikuva- ja elämisyhteiskunta
  - "Dream Society" (Jensen 1999)
  - free range eggs
  - k(o)ulutus päätökset mielikuvien varassa
  - korostuu abstraktien palveluiden kohdalla (koulutus)
  - elämykset, leiritulet, tarinat
    - 31.4% kuuli koulutuksesta tuttavilta ja ystäviltä (19.6% oppilaitoksen esite, 15.7% www-sivut, 5.9% sanomalehti)

Minkälaisia tarinoita aikuislukioista kerrotaan?

HOULE/ TYPOLOGIA AIKUISTEN OSALLISTUMISSYISTÄ

- 1) Päämääräsuuntautuneet (goal-oriented)
  - opiskelevat saavuttaakseen tietyn päämäärän tai tavoitteen; yo-todistus, tutkinnon täydentäminen
- 2) Toimintasuuntautuneet (activity-oriented)
  - osallistumisen tavoitteena on itse toiminta, ei niinkään tavoitteen saavuttaminen. Koulutukseen osallistutaan, koska halutaan tavata muita ihmisiä, viettää vapaa-aikaa tai vaihtelun vuoksi.
- 3) Oppimissuuntautuneet (learning oriented)
  - opitaan oppimisen vuoksi. Näillä osallistujilla on halu tietää ja kasvaa oppimisen avulla. Asia kiinnostaa.

Markkinoinnin "koukut":

- 1) Päämääräsuuntautuneet (goal-oriented)
  - Varmista tulevaisuutesi! Suorita keskeytyneet opinnot aikuislukiossa! Meiltä uusi ura!
- 2) Toimintasuuntautuneet (activity-oriented)
  - Meillä tapaat viksuja ihmisiä! Opiskelu voi olla myös hauskaa!
- 3) Oppimissuuntautuneet (learning oriented)
  - Milloin opit viimeksi jotain uutta? Meillä saat parasta oppia!

Koulutusmarkkinointi

- **Faktamarkkinointi**
  - Tiedottavaa, koulutuksesta yleensä tai kurssien alkamisesta kertovaa
- **Mielikuvamarkkinointi**
  - Opiskeluhaluuden lisääminen yleensä
    - Esim. Noste, aikuisten lukutaitokampanjat, Opintoluotsi.fi
  - Organisaatiokohtainen mielikuvamarkkinointi
    - Myönteisten mielikuvien rakentaminen oppilaitoksesta
    - Tukee faktamarkkinointia
  - Esitteet ja verkkosivut luovat aina mielikuvia!

Töölön yhteiskoulu
Töölön yhteiskoulun aikuislukio

TÖÖLÖN YHTEISKOULUN AIKUISLUKIO

- Yhteystiedot
- Ajankohtaista
- Nyt opiskelemaan
- Perusopetus
- Lukio
- Aineopiskelu
- Etä- ja verkko-opiskelu
- Yhdistele opiskelumuotoja
- Opiskelijana koulussamme
- Kurssit
- Kurssitarjottimet 2007-2008
- Oppikirjat
- Kokeet ja uusiminen
- YO-tutkinto
- ATK-ajokortti
- Opinto-ohjaus
- Kirjasto
- Oppilaskunta
- Yhteistyökumppanit
- Lomakkeet
- Linkit
- Palaute
- Historia
- Puheita ja tapahtumia

Tervetuloa Töölöön!

Tervetuloa jatkuvasti kehittyvään, perinteikkääseen opintajoon - *perinteitä vuodesta 1927, yksi Euroopan vanhimpia aikuislukioita*

Koulumme sijaitsee aivan Olympiastadionin tuntumassa Urheilukadulla, joten kulkuyhteydet ovat erinomaiset niin raitiovaunuilla, busseilla kuin jalankin.

Voit yhdistellä koulumme opetustarjonnasta itsellesi sopivan paketin sisältäen niin lähi-, etä- kuin verkkokurssejakin omien tarpeidesi mukaan. Voit myös suorittaa atk-ajokortin sekä kuvataidediplomin. Koulussamme on

Kanslia

Aikuislukion kanslia on avoinna arkisin klo 12-19. puh. (09)4342 0236, 4342 0250
Sähköposti: aikuislukio@tyk.fi

Opit palvelu koulun opiskelijoille

Töölön yhteiskoulun aikuislukio tarjoaa opiskelijoidensa käyttöön opintojen avuksi WSOY:n tuottaman OPIT-palvelun. Logoa klikkaamalla pääset OPIT-ympäristöön. Jos OPIT-salasanaasi on unohtanut, ota yhteys aikuislukion

Esimerkkejä mielikuvamarkkinoinnista

Hyvä koulutus - parempi mieli!

Oppiminen ja ympäristö... oppimisympäristö?

Manninen, J., Burman, A., Koivunen, A., Kuittinen, E.,
Luukannel, S., Passi, S. & Särkkä, H. 2007.

Oppimista tukevat ympäristöt - Johdatus
oppimisympäristöajatteluun. Helsinki: OPH

www.oph.fi/verkkokauppa

Oppimista tapahtuu kaiken aikaa ja lähes kaikkialla. Melkein mikä tahansa ympäristö myös oppilaitoksen ulkopuolella voi toimia oppimisympäristönä. Jos siellä olehdella on asetettu oppimistavoitteita. Hyvät oppimista ei kuitenkaan tapahdu itsestään. Tämä kirja auttaa niin luokanopettajaa ja lehtoria kuin työpaikkaohjaajaa löytämään ympäristössä avautuvia oppimisen mahdollisuuksia. Se antaa aineksia monipuolisten oppimisympäristöjen suunnitteluun eri kouluasteilla - peruskoulusta ammatilliseen aikuiskoulutukseen.

OPETUSHALLITUS
Opetushallitus/myynti
PL 900
00531 Helsinki
Puhelin (0)9 7747 7450
Faksi (0)9 7747 7475
myynti@oph.fi
www.oph.fi/verkkokauppa

OPPIMISTA TUKEVAT YMPÄRISTÖT - JOHDATUS OPPIMISYMPÄRISTÖAJATTELUUN

Oppimista tukevat ympäristöt
JOHDATUS OPPIMISYMPÄRISTÖAJATTELUUN

Jyri Manninen • Anne Burman • Annukka Koivunen • Esko Kuittinen •
Saara Luukkainen • Sanna Passi • Hanna Särkkä

www.oph.fi/verkkokauppa

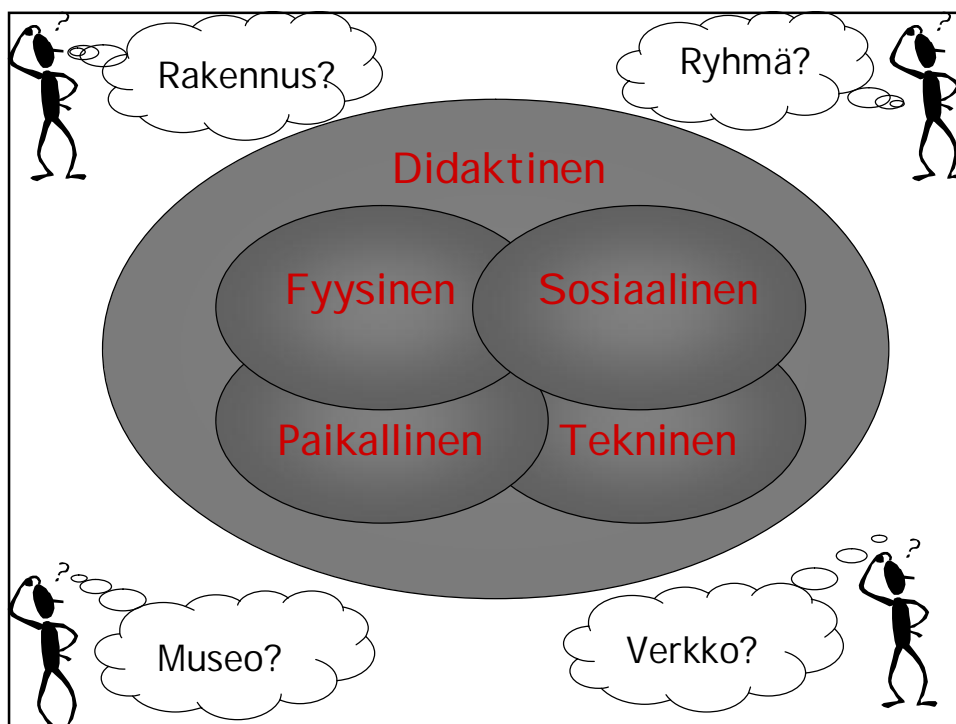
Käsitteen käyttötavat

1. Koulutuksen suunnittelua ohjaavana pedagogisena mallina
  - hyödynnetään didaktisia ja oppimisteoreettisia periaatteita, ja oppiminen tapahtuu tietoisesti valituissa oppimista tukevissa ympäristöissä.
2. Oppimisympäristö ajattelutapana
  - korostetaan perinteisestä opettajajohtoisesta ja luokkapainotteisesta opiskelusta poikkeavia opetus- ja opiskelumenetelmiä sekä arkipäivässä tapahtuvaa oppimista.
3. Oppimisympäristö muotiterminä
  - Käsitteen väljin käyttötapa; käytetään korvaamaan erilaisia perinteisempiä koulukeskustelun käsitteitä. Esimerkiksi *opetuksen kehittämisen* sijasta voidaan puhua *oppimisympäristön kehittämisestä*.

Oppimisympäristön määritelmiä

- "...paikka tai yhteisö, jossa ihmisillä on käytössään erilaisia resursseja, joiden avulla he voivat oppia ymmärtämään erilaisia asioita ja kehittämään mielekkäitä ratkaisuja erilaisiin ongelmiin" (Wilson 1996, 3).
- "...paikka, tila, yhteisö tai toimintakäytäntö, jonka tarkoitus on edistää oppimista" (Manninen & Pesonen 1997).
- "...tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat" (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 16).

Näkökulmat ja lähestymistavat

- **Fyysinen** – o-y tilana ja rakennuksena
  - arkkitehtuuri, tilasuunnittelu
- **Sosiaalinen** – o-y vuorovaikutuksena
  - sosiaalipsykologia, ryhmäprosessit, kommunikaatio
- **Tekninen** – o-y opetusteknologiana
  - tieto- ja viestintäteknologia opetuksessa
- **Paikallinen** – o-y paikkoina ja alueina
  - 'oikea maailma', työpaikat, luonto, kaupunki
- **Didaktinen** – oppimista tukeva ympäristö
  - materiaalit (teksti, kuvat, ääni..), tuki, haasteet

Ympäristö tarjoaa oppijalle...

- Oppimista käynnistäviä innostavia asioita
- Oppimista vaativia haasteita ja ongelmia
- Ongelmanratkaisuun tarvittavaa informaatiota ja ratkaisumalleja
- Oppimista tukevia rakenteita ja välineitä
- Harjoittelu- ja kokeilumahdollisuuksia
- Sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuuden
- Yhdessä oppimisen ja asiantuntijuuden jakamisen foorumin
- Opitun testaus- ja soveltamismahdollisuuksia

→ minkälainen on hyvä oppimisympäristö?

Oppimisympäristöajattelun oppimisteoreettista taustaa

- Ekologinen havaintoteoria (Gibson)
- Lähikehityksen vyöhyke (Piaget, Vygotsky)
- Kognitiivinen didaktiikka (Engeström)
- Sosiaalinen konstruktivismi (ryhmän ja vuorovaikutuksen merkitys)
- Kognitiivinen konstruktivismi (yksilö ympäristön havainnoijana)
- Tutkiva oppiminen
- Ongelmalähtöinen oppiminen (PBL)
- Humanistinen andragogiikka (sosiaalisen ilmapiirin ja fyysisen tilan merkitys)

VERKKO JA TVT OPPI MI SEN TUKENA

Entä mitä on Blended Learning?

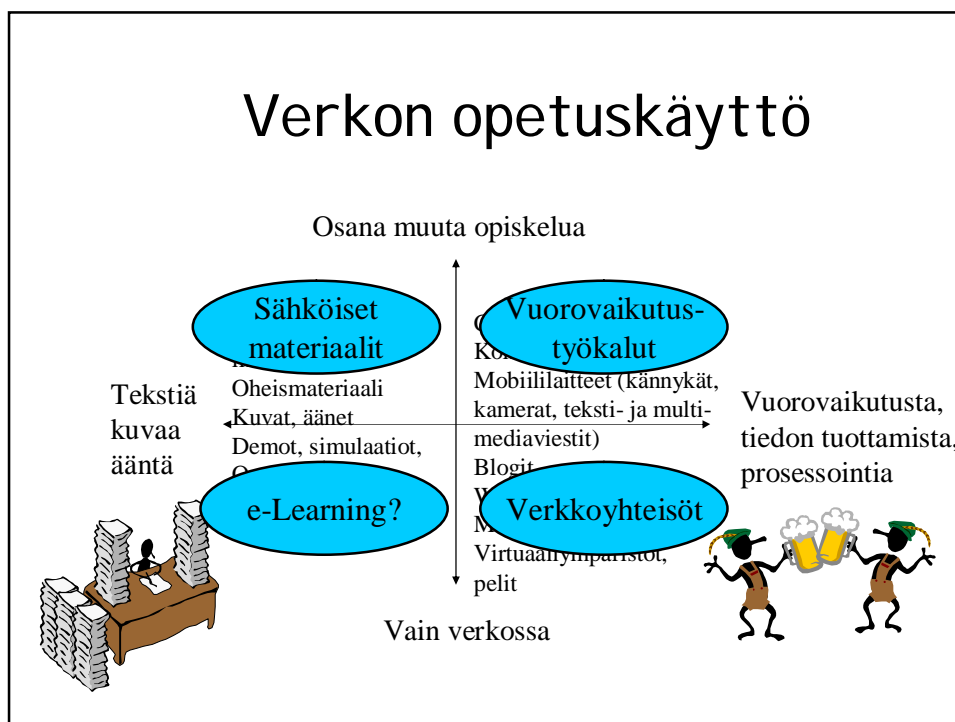
Opetusteknologian paradigmat (Pulkkinen, J.)

- 1980 • PC-paradigma
  - tietokoneet itsessään opiskelun kohde
- 1985 • IT-paradigma
  - Tietokoneavusteinen opetus (opetusohjelmat, CAL)
- 1990 • c-paradigma
  - Tietokonevälitteinen viestintä (CMC, BBS, email, CSCL)
- 1995 • e-paradigma
  - Internet + web, oppimisalustat, on-line learning
- 2000 • v-paradigma
  - virtuaaliset yhteisöt, yliopisto, 3D tilat
- 2010 • m-paradigma
  - mobiilit käyttöliittymät, verkko mukana
- u-paradigma
  - ubiikki tietotekniikka, immerssiiviset oppimisympäristöt

Verkon opetuskäyttö

Verkon opetuskäyttö

Blended Learning?

- USA + konsulttilähtöinen termi
- Ei selkeää yksiselitteistä määritelmää... eikä varmaan ymmärrystäkään?
- Selkeitä käännöksiä eri kielille ei ole olemassa
  - sekoitettu opetus?
  - sulautettu opetus?
- Rinnakkaistermejä:
  - mixed learning
  - hybrid learning
  - blended e-learning
- Eri asia kuin suomalainen monimuoto-opetus

Lukion opettajan kuvausta...

"Mulla on itsellä menossa kaksi blendediä. ne on vaiheessa, mutta sekin on hauska osa tuota hommaa. wiki on loistava juttu. minulla on tykki luokassa, saatan kirjoittaa suoraan sinne tai sitten teemme atk-luokassa (esim. filosofiassa teemat 5 ja 8), opiskelijat kirjoittavat wikiin ja sitten keskustelemme yhdessä niistä. mukana kuvia taululta yms. podcastiakin kokeiltu ja ens kerralla teen sitä tunnilla. ei kaikkea kerralla. mut tää syntyi siis siitä, kun xxxx kaupungin säästöleikkuri söi filosofian etäkurssin. kaikki kurssijutut ja dokumentteja tunnilta tulee wikiin ja se jakaantuu samalla myös etäopiskelijoille, mutta siis toimii koko ajan normaalin luokkaopetuksen välineenä."

B-LEARN

B-Learn

*Assisting teachers of
traditional universities
in designing blended
learning*

Socrates
Minerva

225565-CP-1-2005-1-EE-MINERVA-M

2005 - 2007

www.ut.ee/blearn

BL Suomessa

- SULAUTETTU OPETUS

Levonen, J., Joutsenvirta, T. & Parikka, R. 2006. Blended Learning - katsaus sulautuvaan yliopisto-opetukseen.

Piirtoheitin 1/06. www.valt.helsinki.fi/piirtoheitin/sulautus1.htm

- etsitään ja kehitetään oikeasti opetusta kehittäviä BL-ratkaisuja
- vahva pedagoginen lähtökohta
- tutkimuslähtöinen, tutkiva oppiminen
- joustavuus, saavutettavuus, oppimisen laatu
- yhdistetään TVT:n ja perinteisen opetuksen parhaat palat ja kehitetään vielä lisää

Lähteitä ja luettavaa...

- Matikainen, J. & Manninen, J. (toim.) 2000. **Aikuiskoulutus verkossa. Verkkopohjaisten oppimisympäristöjen teoriaa ja käytäntöjä.** Helsingin yliopisto: Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Manninen, J. 2001. **Verkko aikuisen oppimisympäristönä.** Teoksessa: Sallila, P. & Kalli, P. 2001. Verkot ja teknologia aikuisopiskelun tukena. Aikuiskasvatuksen 42. vuosikirja. Helsinki: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura.
- Manninen, J., Mannisenmäki, E, Luukannel, S. & Riihilä, S. 2004. **Elinikäisen oppimisen tuska ja kurjuus? Aikuisten koulutusta ja oppimista koskevat mielikuvat.** Raportteja ja selvityksiä 42. Helsinki: Palmenia -kustannus.
- Manninen, J., Burman, A., Koivunen, A., Kuittinen, E., Luukannel, S., Passi, S. & Särkkä, H. 2007. **Oppimista tukevat ympäristöt - Johdatus oppimisympäristöajatteluun.** Helsinki: OPH
www.oph.fi/verkkokauppa